

מסורת הש"ס

רש"י

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

ר"ן

מג.

עין משפט
נר מצוה

(א) (ע"ו א: ב) כחוטב ע:
פ"ג. (א) לוקח מתא,
(ד) זיל כרבינן. ע"ב,
(ה) וכל נדרים פ"ד ה"ו,
(ו) ושיך ג"כ (א) שיך
לעיל (ה) ושיך לע"נ.

הנהרות הב"ח

(ב) כבשנה אלל הטוני
ואומר איש פלני מודר
(ג) רש"י ד"ה קוים
שנה מודר בה שאל:
(ד) ד"ה ור' יוסי אומר
בהא דמניחו: (ו) ר"ה
ואומר רבי דלמיא:
לרדי מקבל אף הפקר
כ"ל: (ה) ר"ה (ו) ר"ה
מניח ד"ה אומר רבי
יוסי דר"ה:

פירוש הרא"ש

אמאי לא יליה פניו מאי
קמני ליה. בשלמא לא
ישאלנו דהא שאלנו ליה אלל
לא ישאל ממנו מאי קמני
ליה בשלמא לא יליה ממנו
ולא יקח ממנו דקא מניח
ליה אלל לא ישאל ממנו
מאי קמני ליה. וישאל
לפרס בשלמא לא יקח קמני
קמני ליה וכן קושין
דלא יליה איכא ליה נתיב
דיוקא שאלו פניו עני
ותקילי יומר מאתן שיהיה
ולא יליה כהה מודר אלל
הפקר ענין לא יקח קמני
מני ליה: (א) גזירה דישאל
אמאי דישאלו וכן ב"הותן.
היא כולתן לא דוקא דלא
היא אלל ליה: "בב"ב
הקדור והוא מחבריו ואין
לו מה יאכל. אורחא
דמיילתא: ובא ונש"א מוד.
אם ירצה לתת לו אלל
משום הכי אינו חייב לתת
דלא היה חייב לשלם לו על
פי הדברים שאמר לו משום
דמיילתא מילתא בשלמא לו
איש פלני מודר הנאה
ממני ואין לו מה יאכל
ואינו יודע מה אכשף לו
דלשן קא אמר לו שיקח לו
יקחן שהולא מתוך מיני
על פי דבריו חייב לשלם
לו אם כן היה אסור
הטוני ליתן לו בשלמות
המודר: והיה ב"ב"ב
וגדור למודר. לא זו אף
זו קמני: נותן אמאי לישום
פניה ב"ב. דוקא פניו לו
מה יאכל המודר זה: ור'
יוסי אומר. כגמולא מפרס
טעמא: גמ' מה שנתן
עד דאחי פירשות נותן
בכרשות (דף כ"ד). והטוני
מתנה למיניו ואמר הנאה
לו אפשי כה הדירה למרה
דנכחתי: נותן טעמא
שנתן ליה מקבל: ואם
שחברו מן השאלו לו יומר
כיה מרשותיה וכן קא
אמאי בפתנה והלה מודר.
רבי יוסי אומר. מפרס כגמ'
מאי טעמא דרבי יוסי קמני
הפקר מתנה מה מתנה יכול לחזור
על דלמי לרשות זוכה וזכה דקדוש
לן לא כלום הוא וידיעה הוא ולכן
אמאי בפתנה והלה מודר.
רבי יוסי אומר. מפרס כגמ'
מאי טעמא דרבי יוסי קמני
הפקר מתנה מה מתנה יכול לחזור
על דלמי לרשות זוכה וזכה דקדוש
לן לא כלום הוא וידיעה הוא ולכן

גמ' בשלמא לא ילונ. מדר למודר דודאי קמני ליה הנאה
מפורסמת: אבל לא ילונ ממנו. המדר מן המודר: מאי הנאה.
קא מני ליה למודר ממאי דאחיף למדרי: ובשלמא לא ילונ ממנו.
מני נמי למימר דקא מימיה כה"ג כגון דלחפיה מעות הרעות
וקא משלם ליה היאך יפות. ולא יקח
ממנו משכמת לה דקא מתניה כובינא
דרמי על אפיה: אלל לא ישאל ממנו.
מאי הנאה מני למודר כי משאל לו
כליו הא קא מפחית ודאי להיה כלי
ולא מעלי ליה דקמס שאלה הכי הוא:
כגון שנדרו זה מוס. דשנייה אסורים
זה בזה: גזירה לשאלו כו'. דאי שרית
ליה לשאלו אמאי נמי להשאל:
ב"ה' אמר לו השאלני פרסך.
לאו במודר ומדר עסקין: אינה
ענויה. דמלאכמו היה עושה. ומעלז
השאל כנגד המשאל ואומר הואיל
וסכנת להשאלה לי: קונם עדה שאני
חורש (ג). שלא אחרוש שדי כפרתך
עולמת. ואח"כ השאלה לו רואין אם
הוא פרוי ודרכו לתרוש שדהו הוא
אסור לתרוש שדהו בנאות פרה: וכל
אדם מוסר. דודאי כי נדר אלדמיה
דנפשיה נדר ולא אלדמיה דעלמא וכל
אדם מותרים לתרוש לו שדה בנאות
פרה: ואם אין דרכו לתרוש. שיש לו
אריסין חורשין כשבינו: הוא וכל
אדם אסורים. דודאי כי נדר אלדמיה
דכולי עלמא נדר: הסודר הנאה
מחבריו ואין לו מה יאכל הולך.
המדר אלל חטוני וכו' וכן חטוני
ונוטל מעמותו מן המדר. אבל בפירוש
אסור לומר לו דלשן קא הוה ליה חטוני
שליח ושלומו של אדם כמותו: ור' יוסי
אומר. (א) כה בנינו על הסלע או על
הגדר: גמ' אר' יוחנן מאי טעמא
דר' יוסי. דלא תשיב ליה הפקר דקא
אסר ליה לטינו דכי מתהני מיניה
ממש דמי ואסור: מה חסנה. לא זכי
בה מקבל עד דאחיא
(ו) ליה: אף הפקר. נמי לא נפיק מרשות
מפקד עד דאחי ליה
זכה. הילכן כהדי דשקיל מעל הסלע
כמאן דשקיל ליה מידו ממש דמי
ואסור: מסיב ד' אבא. כריחא הוא
דקמני ליה חטוני על הסלע והלה
נוטל ואוכל (ב): אר' יוסי אימתי. אי
אסר בזמן שנדרו קודם להפקרו.
דהשאל מקמברא טעמא דאסור משום
דכשהדירו מכל נכסיו הדירו ואפילו
כי הפקדון אסור בהן:
אלל

גמ' בשלמא לא ילונ דקא מהני ליה אלא
לא ילונ הימנו מאי קא מהני ליה
ובשלמא לא ילונ הימנו ולא יקח
הימנו דקמיתהני מיניה אלא לא
ישאל ממנו מאי קא מיתהני ליה
ומש"ה משמע ליה הכי ולא מוקי
ליה כובינא דרמי על אפיה וליפרוך
איכא מידי במכר משום דקבינא דכי
הייב דכתיב דקמני מקמי הא דהיינו
לא ישאלנו ולא ילונ לא מהני מידי
הכי והיינו כובינא חריפא ומש"ה
פרך הכי: אר' יוסי בר' חנינא כגון
שנדרו הנאה זה מזה אבי אמר
גזירה (ב) לשאלו משום להשאיל
וכן כבולוהו גזירה: ב"ה' אמר לו
השאילני פרתך אמר לו אינה
פנויה אמר קונם שדי שאני חורש
בה לעולם אם היה דרכו לחרוש
הוא אסור וכל אדם מותרים ואם
אין דרכו לחרוש הוא וכל אדם
אסורין: המודר הנאה מחבריו
ואין לו מה יאכל הולך אצל החנוני
ואומר איש פלוני (א) נדר כזמני
הנאה ואינו יודע מה אעשה והוא
נותן לו ובא ונוטל מזה היה ביתו
לכנות גדרו לגדור שדהו לקצור
הולך אצל הפועלים ואומר איש
פלוני מודר ממני הנאה ואינו יודע
מה אעשה והן עושין עמו ובאין
ונוטלין שבר מזה יהיו מהלכין
בדרך ואין לו מה יאכל ינותן
לאחד לשום מתנה והלה מותר
בה אם אין עמהם אחר מניח על
הסלע או על הגדר ואומר הרי הן
מופקרים לכל מי שחפזין והלה
נוטל ואוכל ור' יוסי אומר: גמ' אמר
ר' יוחנן מ"ש דר' יוסי קסבר הפקר
כמתנה מה מתנה עד דאחיא
מרשות נותן לרשות מקבל אף
הפקר עד דאחי לרשות זוכה מתיב
ר' אבא והלה נוטל ואוכל ורבי
יוסי אומר אר' יוסי אימתי בזמן
שנדרו קודם להפקרו אבל

ומשום גזירה י"ל דלאו קושיא
היא דכי גזרי הכה"מ כתיב בלחוד
דתינן במתני' דלא משמע להו
לנאישי דלימכרו במודר הנאה
ואי עביד להו מודר למידי אחי נמי
למישקל להו ממדרי אלל כהנהגה
אסורין: ככילת פירות וכו' ואלא
למיגור הלכן לא מני טעיהס אסורין:
ב"ה' אמר לו חטוני כה לעולם.
שאל אמר קך לחזירו ממוך שכעס
עליו שלא רצה להשאלה לו: אם
היה דרכו לתרוש הוא אסור וכל
אדם מותרים. שיקחן מוסרין.
שכיון שהוא חורש אין כמשמעות
לשונו אלל חרישמו כלל: ואם אין
דרכו לתרוש הוא וכל אדם אסורין.
שלא נתיבין לתרישמו כיון שאין
דרכו לתרוש אלל שאלו חרישמו
אסורין דרגיל אללו ומקיפו מדר
לא אמרי' שלימותיה קעביד וכ"ש
שאם לא אמר לאדם מיוחד אלל
דאמר כל הון אינו מפקד שרי
כדאימא כפרק המדר (כחוטב ע:):
וכא ונוטל מוס. אם רצה קאמר
לומר דאף על גב דלכסוף נוטל
מזה ודעמייהו כהכי לאו שלימותיה
קעביד דלא היא שליח אלל
בזמנא כל השומע קולי זון כדאימא
בהמדרי (כחוטב ע:): אלל לא יקח
ממנו מאי קא מיתהני ליה ואלא
מאי טעמא דרבי יוסי קמני הפקר
מתנה מה מתנה יכול לחזור
על דלמי לרשות זוכה וזכה דקדוש
לן לא כלום הוא וידיעה הוא ולכן
אמאי בפתנה והלה מודר.
רבי יוסי אומר. מפרס כגמ'
מאי טעמא דרבי יוסי קמני
הפקר מתנה מה מתנה יכול לחזור
על דלמי לרשות זוכה וזכה דקדוש
לן לא כלום הוא וידיעה הוא ולכן

גמ' בשלמא לא ילונ דקא מהני ליה אלא
לא ילונ הימנו מאי קא מהני ליה
ובשלמא לא ילונ הימנו ולא יקח
הימנו דקמיתהני מיניה אלא לא
ישאל ממנו מאי קא מיתהני ליה
ומש"ה משמע ליה הכי ולא מוקי
ליה כובינא דרמי על אפיה וליפרוך
איכא מידי במכר משום דקבינא דכי
הייב דכתיב דקמני מקמי הא דהיינו
לא ישאלנו ולא ילונ לא מהני מידי
הכי והיינו כובינא חריפא ומש"ה
פרך הכי: אר' יוסי בר' חנינא כגון
שנדרו הנאה זה מזה אבי אמר
גזירה (ב) לשאלו משום להשאיל
וכן כבולוהו גזירה: ב"ה' אמר לו
השאילני פרתך אמר לו אינה
פנויה אמר קונם שדי שאני חורש
בה לעולם אם היה דרכו לחרוש
הוא אסור וכל אדם מותרים ואם
אין דרכו לחרוש הוא וכל אדם
אסורין: המודר הנאה מחבריו
ואין לו מה יאכל הולך אצל החנוני
ואומר איש פלוני (א) נדר כזמני
הנאה ואינו יודע מה אעשה והוא
נותן לו ובא ונוטל מזה היה ביתו
לכנות גדרו לגדור שדהו לקצור
הולך אצל הפועלים ואומר איש
פלוני מודר ממני הנאה ואינו יודע
מה אעשה והן עושין עמו ובאין
ונוטלין שבר מזה יהיו מהלכין
בדרך ואין לו מה יאכל ינותן
לאחד לשום מתנה והלה מותר
בה אם אין עמהם אחר מניח על
הסלע או על הגדר ואומר הרי הן
מופקרים לכל מי שחפזין והלה
נוטל ואוכל ור' יוסי אומר: גמ' אמר
ר' יוחנן מ"ש דר' יוסי קסבר הפקר
כמתנה מה מתנה עד דאחיא
מרשות נותן לרשות מקבל אף
הפקר עד דאחי לרשות זוכה מתיב
ר' אבא והלה נוטל ואוכל ורבי
יוסי אומר אר' יוסי אימתי בזמן
שנדרו קודם להפקרו אבל

גמ' בשלמא לא ילונ דקא מהני ליה אלא
לא ילונ הימנו מאי קא מהני ליה
ובשלמא לא ילונ הימנו ולא יקח
הימנו דקמיתהני מיניה אלא לא
ישאל ממנו מאי קא מיתהני ליה
ומש"ה משמע ליה הכי ולא מוקי
ליה כובינא דרמי על אפיה וליפרוך
איכא מידי במכר משום דקבינא דכי
הייב דכתיב דקמני מקמי הא דהיינו
לא ישאלנו ולא ילונ לא מהני מידי
הכי והיינו כובינא חריפא ומש"ה
פרך הכי: אר' יוסי בר' חנינא כגון
שנדרו הנאה זה מזה אבי אמר
גזירה (ב) לשאלו משום להשאיל
וכן כבולוהו גזירה: ב"ה' אמר לו
השאילני פרתך אמר לו אינה
פנויה אמר קונם שדי שאני חורש
בה לעולם אם היה דרכו לחרוש
הוא אסור וכל אדם מותרים ואם
אין דרכו לחרוש הוא וכל אדם
אסורין: המודר הנאה מחבריו
ואין לו מה יאכל הולך אצל החנוני
ואומר איש פלוני (א) נדר כזמני
הנאה ואינו יודע מה אעשה והוא
נותן לו ובא ונוטל מזה היה ביתו
לכנות גדרו לגדור שדהו לקצור
הולך אצל הפועלים ואומר איש
פלוני מודר ממני הנאה ואינו יודע
מה אעשה והן עושין עמו ובאין
ונוטלין שבר מזה יהיו מהלכין
בדרך ואין לו מה יאכל ינותן
לאחד לשום מתנה והלה מותר
בה אם אין עמהם אחר מניח על
הסלע או על הגדר ואומר הרי הן
מופקרים לכל מי שחפזין והלה
נוטל ואוכל ור' יוסי אומר: גמ' אמר
ר' יוחנן מ"ש דר' יוסי קסבר הפקר
כמתנה מה מתנה עד דאחיא
מרשות נותן לרשות מקבל אף
הפקר עד דאחי לרשות זוכה מתיב
ר' אבא והלה נוטל ואוכל ורבי
יוסי אומר אר' יוסי אימתי בזמן
שנדרו קודם להפקרו אבל